

Apelacja cywilna. Teoria, przykłady, orzecznictwo

Wydanie 2.

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Spis treści

Przedmowa do wydania drugiego	XIII
Wykaz skrótów	XV
Rozdział I. Wniosek o sporządzenie pisemnego uzasadnienia	1
1. Znaczenie	1
2. Wymogi formalne	1
3. Termin na złożenie wniosku	5
4. Opłata od wniosku o doręczenie orzeczenia wraz z uzasadnieniem	6
Rozdział II. Rodzaje orzeczeń zaskarżanych apelacją	7
Rozdział III. Niedopuszczalność apelacji z uwagi na brak substratu zaskarżenia	9
1. Apelacja od nieistniejącego orzeczenia	9
2. Nieistniejące orzeczenie wobec braku rozstrzygnięcia o całości zgłoszonych roszczeń	9
2.1. Dostępne kroki prawne po stronie powoda sanowania sytuacji, gdy sąd nie orzeknie o całości zgłoszonych roszczeń	10
2.2. Przypadki dopuszczalności zaskarżenia apelacją orzeczenia pomimo braku w sentencji rozstrzygnięcia o oddaleniu roszczeń	11
2.2.1. Postępowanie nieprocesowe	12
2.2.2. Sprawy pracownicze	15
2.2.3. Sprawy o rozwód	16
2.3. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania	17
3. Orzeczenie nieogłoszone lub niepodpisane	18
Rozdział IV. Termin do wniesienia apelacji	21
1. Termin podstawowy	21
2. Termin wydłużony	21
3. Skutki uchybienia terminowi do wniesienia apelacji	21
4. Możliwość uzupełnienia apelacji po upływie terminu do jej wniesienia	22
5. Wniesienie apelacji przed doręzeniem orzeczenia wraz z pisemnym uzasadnieniem	23
Rozdział V. Sąd, do którego wnoszona jest apelacja	25
Rozdział VI. Opłata od apelacji	27
1. Wysokość opłaty	27
2. Zarachowanie na poczet opłaty od apelacji opłaty wnoszonej przy wniosku o sporządzenie pisemnego uzasadnienia orzeczenia	29

3. Sąd właściwy do otrzymania opłaty	30
4. Sposób uiszczenia opłaty sądowej	30
5. Zwolnienie od kosztów sądowych	31
6. Termin do uiszczenia wymaganej opłaty sądowej od apelacji	33
7. Skutki niewniesienia wymaganej opłaty sądowej od apelacji	33
8. Opłacenie apelacji w nieprawidłowej wysokości	36
8.1. Uiszczenie opłaty wyższej niż należna	36
8.2. Uiszczenie opłaty niższej niż należna	36
Rozdział VII. Model apelacji pełnej	41
1. Pojęcie apelacji pełnej	41
2. Znaczenie praktyczne	42
Rozdział VIII. <i>Gravamen</i>	43
1. Pojęcie <i>gravamenu</i>	43
2. Skutki braku <i>gravamenu</i>	43
3. <i>Gravamen</i> w postępowaniu nieprocesowym	44
4. Wyjątki, gdy <i>gravamen</i> wynika jedynie z uzasadnienia orzeczenia, a nie z jego sentencji	44
Rozdział IX. Wymogi formalne apelacji	49
1. Wymogi formalne apelacji tożsame dla każdego pisma procesowego	49
2. Wymogi właściwe wyłącznie dla apelacji	50
3. Skutki niezachowania wymogów formalnych	53
Rozdział X. Zakres zaskarżenia	57
1. Znaczenie zakresu zaskarżenia	57
2. Zakres zaskarżenia a granice apelacji	57
3. Zaskarzanie rozstrzygnięcia co do kosztów postępowania	58
4. Zakres zaskarżenia a integralność orzeczeń	59
4.1. Integralność postanowienia w sprawach działowych	60
4.2. Integralność wyroku rozwodowego	61
5. Wymagana precyzja w oznaczaniu zakresu zaskarżenia	61
Rozdział XI. Zaskarżenie rozstrzygnięcia sądu I instancji o kosztach procesu	67
1. Wymóg zaskarzania orzeczenia I instancji	67
2. Przypadki kiedy orzeczenie nie będzie podlegać zaskarżeniu w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu	68
3. Najczęstsze błędy sądu w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu i związane z tym zarzuty	69
4. Wniosek o koszty procesu za II instancję	73
4.1. Wniosek o koszty procesu przy zmianie orzeczenia	74
4.2. Wniosek o koszty procesu przy uchyleniu orzeczenia	75
5. Koszty procesu w postępowaniu nieprocesowym	75
5.1. Zasada ogólna	75
5.2. Wyjątki od zasady – art. 520 § 2 i 3 KPC	76

5.3. Koszty procesu w postępowaniu działowym	77
Rozdział XII. Wartość przedmiotu zaskarżenia	79
1. Reguły ogólne	79
1.1. Zasada kumulacji roszczeń	79
1.2. Obowiązek podawania w.p.z. w każdej sprawie o prawa majątkowe	80
1.3. Obowiązek zaokrąglania w.p.z. w górę do pełnego złotego przy roszczeniach innych niż oznaczona kwota pieniężna	81
1.4. Ustalanie wartości przedmiotu sporu na bazie wartości przedmiotu sporu niezmiennej w toku procesu	83
1.5. Zasada nieprzekraczania przez wartość przedmiotu zaskarżenia wartości przedmiotu sporu	83
1.6. Obowiązek wyjaśnienia jak wyliczona została wartość przedmiotu zaskarżenia	84
2. Wartość przedmiotu zaskarżenia przy wyroku wstępnym, częściowym, łącznym i wydanym w ramach powództwa wzajemnego	84
3. Zasady wliczania odsetek do wartości przedmiotu zaskarżenia	85
3.1. Nieskapitalizowane odsetki (odsetki akcesoryjne) jako niewliczane do wartości przedmiotu zaskarżenia	85
3.2. Skapitalizowane odsetki jako wliczane do wartości przedmiotu zaskarżenia ...	88
4. Rozłożenie/nierozłożenie świadczenia na raty	91
5. Wartość przedmiotu zaskarżenia przy żądaniach ewentualnych, alternatywnych, zawierających upoważnienie przemienne (<i>facultas alternativa</i>)	91
5.1. Żądania ewentualne	91
5.2. Żądania alternatywne	93
5.3. Żądania z upoważnieniem przemiennym (<i>facultas alternativa</i>)	94
6. Wartość przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu działowym	95
Rozdział XIII. Wnioski apelacyjne	99
1. Znaczenie	99
2. Konieczność określenia we wnioskach apelacyjnych zakresu żądanej zmiany lub uchylenia orzeczenia	100
3. Konieczność skorelowania wniosków apelacyjnych z zakresem zaskarżenia	100
4. Kierunek wniosków apelacyjnych	101
4.1. Brak związania sądu kierunkiem wniosków apelacyjnych	101
4.2. Wybór kierunku wniosków apelacyjnych	102
4.3. Wniosek o zmianę	102
4.4. Wniosek o uchylenie	102
5. Precyzja w formułowaniu wniosków apelacyjnych	104
5.1. Formułowanie wniosku o zmianę orzeczenia	105
5.2. Formułowanie wniosku o uchylenie orzeczenia	110
6. Wnioski ewentualne i alternatywne	111
7. Sposób formułowania wniosków przy apelacji wnoszonej od wyroku zapadłego w wyniku rozpoznania sprzeciwu od wyroku zaocznego	113

8. Sposób formułowania wniosków przy apelacji wnoszonej od wyroku zapadłego w wyniku rozpoznania zarzutów od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym	128
9. Inne wnioski stawiane w apelacji	130
10. Modyfikacja powództwa w apelacji	132
11. Rozszerzenie powództwa w apelacji	134
Rozdział XIV. Nowe fakty i dowody powoływane w apelacji	137
Rozdział XV. Znaczenie art. 380 KPC	141
Rozdział XVI. Zarzuty apelacyjne	145
1. Kolejność i ranga zarzutów	145
2. Zasady ogólne konstruowania zarzutów apelacyjnych	147
2.1. Podział zarzutów na naruszenia prawa procesowego i materialnego	147
2.2. Możliwe sposoby naruszenia przez sąd przepisów prawa materialnego	148
2.3. Schemat konstrukcji zarzutu	149
2.3.1. Konstrukcja zarzutu naruszenia prawa materialnego	151
2.3.2. Konstrukcja zarzutu naruszenia prawa procesowego	156
2.4. Błąd skutkowy naruszenia prawa materialnego	162
2.4.1. Zagadnienie prawidłowości subsumpcji (subsumcji)	162
2.4.2. Pojęcie błędu skutkowego	162
2.4.3. Skutki wystąpienia błędu skutkowego naruszenia prawa materialnego dla konstrukcji apelacji – dopuszczalność postawienia zarzutów naruszenia prawa materialnego, gdy kwestionowane są ustalenia faktyczne	163
2.4.4. Zarzuty kaskadowe	166
2.5. Zakaz łączenia zarzutów naruszenia prawa materialnego i prawa procesowego w jednym zarzucie	166
2.6. Zarzuty ewentualne	167
2.7. Zarzuty jako polemika z ustaleniami i wywodami sądu	170
3. Zarzuty związane z gromadzeniem i oceną materiału dowodowego	177
3.1. Zarzuty stawiane przy pominięciu dowodu (nierozpoznanie wniosku dowodowego)	177
3.2. Zarzuty stawiane przy pominięciu dowodu (oddaleniu wniosku dowodowego)	179
3.3. Zarzuty stawiane przy pominięciu przeprowadzonego dowodu na etapie ustalenia stanu faktycznego sprawy	189
3.4. Zarzuty stawiane przy wadliwej ocenie przeprowadzonych dowodów	190
3.5. Zarzuty stawiane w związku z niedowodowymi sposobami ustalania faktów	192
3.5.1. Fakty powszechnie znane (tzw. fakty notoryjne)	192
3.5.2. Fakty, o których informacja jest powszechnie dostępna i fakty znane sądowi z urzędu	196
3.5.3. Fakty przyznane	201
3.5.4. Domniemanie faktyczne, w tym dowód <i>prima facie</i>	206

3.6. Zarzuty stawiane przy błędnym ustaleniu stanu faktycznego sprawy	214
3.7. Pozostałe zarzuty naruszenia prawa procesowego	217
4. Najczęstsze błędy w formułowaniu zarzutów	228
4.1. Rozróżnienie pomiędzy zarzutem obrazy art. 6 KC a naruszeniem art. 233 § 1 KPC	228
4.2. Rozróżnienie pomiędzy art. 20512 KPC a art. 233 § 1 KPC	229
4.3. Błędy popełniane przy formułowaniu zarzutu naruszenia art. 232 KPC	230
4.4. Błąd w postaci zarzutu naruszenia wyłącznie art. 227 KPC	231
4.5. Zarzut naruszenia art. 3271 § 1 KPC (dawny art. 328 § 2 KPC)	232
4.6. Wypieranie zarzutów naruszenia prawa materialnego zarzutami błędnego ustalenia stanu faktycznego sprawy	233
4.6.1. Zagadnienia wykładni umów, oświadczeń woli, interpretacji czy dane zachowanie stanowi oświadczenie woli	234
4.6.2. Problematyka związku przyczynowo-skutkowego	235
4.6.3. Przyczynienie się poszkodowanego do powstania lub zwiększenia szkody	236
4.6.4. Wysokość zasądanego zadośćuczynienia	240
4.6.5. Istnienie dobrej lub złej wiary	242
4.7. Zarzuty związane z dopuszczeniem przez sąd sprekludowanych (spóźnionych) wniosków dowodowych	242
4.8. Zarzuty ograniczone wyłącznie do błędnego ustalenia stanu faktycznego sprawy, bez wskazania innych naruszeń przepisów prawa procesowego	243
Rozdział XVII. Nieważność postępowania	245
1. Najważniejsze zagadnienia związane z nieważnością postępowania	245
2. Poszczególne przypadki nieważności postępowania	246
2.1. Niedopuszczalność drogi sądowej (art. 379 pkt 1 KPC)	247
2.2. Brak zdolności sądowej lub procesowej strony, brak organu powołanego do reprezentowania strony lub przedstawiciela ustawowego (art. 379 pkt 2 KPC)	248
2.3. Nienależycie umocowany pełnomocnik strony (art. 379 pkt 2 KPC)	260
2.4. Zawisłość sporu lub res iudicata (art. 379 pkt 3 KPC)	265
2.5. Skład sądu orzekającego sprzeczny z przepisami prawa albo udział w rozpoznaniu sprawy sędziego wyłączzonego z mocy ustawy (art. 379 pkt 4 KPC)	266
2.6. Pozbawienie strony możliwości obrony jej praw (art. 379 pkt 5 KPC)	269
2.7. Orzeczenie przez sąd rejonowy w sprawie, w której sąd okręgowy jest właściwy bez względu na wartość przedmiotu sporu (art. 379 pkt 6 KPC)	273
Rozdział XVIII. Nierozpoznanie istoty sprawy	275
1. Definicja	275
2. Kierunek wniosków apelacyjnych przy zarzucie nierozpoznania istoty sprawy	283
3. Najczęstsze przypadki nierozpoznania istoty sprawy i związane z tym zarzuty	284
Rozdział XIX. Apelacja przy odpowiedzialności <i>in solidum</i>	297
1. Definicja odpowiedzialności <i>in solidum</i>	297

2. Zarzuty związane z niezastosowaniem przez sąd instytucji <i>in solidum</i>	298
3. Wnioski apelacyjne o zmianę wyroku przy żądaniu <i>in solidum</i>	299
4. Koszty procesu przy odpowiedzialności <i>in solidum</i>	299
Rozdział XX. Zaskarżenie orzeczenia w przedmiocie rozłożenia zasądanego świadczenia na raty (lub odmowę rozłożenia na raty)	305
1. Podstawy prawne rozłożenia zasądanego świadczenia na raty	305
2. Zakres zaskarżenia gdy zaskarżane jest rozstrzygnięcie w przedmiocie rozłożenia na raty zasądanego świadczenia	306
3. Wartość przedmiotu zaskarżenia gdy zaskarżane jest rozstrzygnięcie w przedmiocie rozłożenia na raty zasądanego świadczenia	306
4. Zarzuty stawiane rozstrzygnięciu w przedmiocie rozłożenia na raty zasądanego świadczenia	308
4.1. Zarzuty związane z naruszeniem art. 212 § 3 KC	308
4.2. Zarzuty związane z naruszeniem art. 320 KPC	310
5. Wnioski apelacyjne o zmianę rozstrzygnięcia w przedmiocie rozłożenia zasądanego świadczenia na raty	312
Rozdział XXI. Żądania niedopuszczalne na etapie apelacji	317
Rozdział XXII. Apelacja wnoszona przez pełnomocnika	321
1. Prawidłowość umocowania pełnomocnika	321
2. Zagadnienie ważności pełnomocnictwa udzielonego w imieniu małoletniego po osiągnięciu pełnoletności przez małoletniego	324
3. Apelacja wniesiona przez aplikanta adwokackiego lub radcowskiego	325
4. Skutki wniesienia apelacji przez wadliwie umocowanego pełnomocnika	326
Rozdział XXIII. Aspekty techniczne wnoszenia apelacji	329
1. Wyłączenie doręczeń bezpośrednich pomiędzy fachowymi pełnomocnikami	329
2. Apelacja jako pismo wnoszone drogą elektroniczną	329
2.1. Stan prawny do 28.2.2026 r.	329
2.2. Stan prawny w okresie od 1.3.2026 r. do 28.2.2027 r.	330
3. Stan prawny od 1.3.2027 r.	331
Rozdział XXIV. Etapy pracy nad apelacją wnoszoną w sprawie, w której pełnomocnik wcześniej nie występował	335
Rozdział XXV. Apelacja od wyroku wydanego w trybie art. 191 ¹ KPC	339
Rozdział XXVI. Apelacja w postępowaniu uproszczonym	341
Rozdział XXVII. Apelacja w postępowaniu nieprocesowym – odmienności w stosunku do procesu	343
1. Przedmiot zaskarżenia w postępowaniu nieprocesowym	343
2. Podstawa prawna apelacji w postępowaniu nieprocesowym	343
3. Zaskarżenie apelacją postanowienia, pomimo braku w sentencji orzeczenia o oddaleniu roszczeń	343
4. Legitymacja do wniesienia apelacji w postępowaniu nieprocesowym	344

5. <i>Gravamen</i> w postępowaniu nieprocesowym	344
6. Zakres zaskarżenia postanowień działowych	348
7. Wartość przedmiotu zaskarżenia w postępowaniach działowych	349
8. Odmienne reguły wnioskowania o koszty postępowania i zaskarżania rozstrzygnięć o kosztach	349
9. Najczęstsze błędy sądu w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania nieprocesowego i związane z tym zarzuty	351
10. Odrębności na tle stosowania art. 379 pkt 2 KPC w postępowaniu nieprocesowym	353
11. Zarzuty związane z nieprzeprowadzeniem przez sąd dowodu z urzędu	354
Rozdział XXVIII. Przykładowe zadanie egzaminacyjne	359

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl